

Tien tips om kinderen bij klimaat te betrekken

Michiel Kerpel

RD, 18 mei 2023 15:06

iStock

GROEN & DUURZAAMHEID | KLIMAATOPVOEDING

Hoe betrek je kinderen en tieners bij klimaatverandering zonder de moed te verliezen? Praat met elkaar en ga aan de slag, zegt ecooloog en domineesvrouw Petra Crofton-van Rijssen uit Gloucester (Engeland).
Petra Crofton

Petra Crofton. beeld Rob Crofton

De Nederlandse Petra Crofton-van Rijssen (47) woont in het Engelse Gloucester. Ze is getrouwd met predikant Rob Crofton. Ze hebben samen drie kinderen.

De ecooloog en filosoof schreef twee kinderboeken over de zorg voor de schepping "Het geheime dagboek van eco-girl Christi" en "De vlinderdief". Ze spreekt op scholen over natuur en klimaat. In haar lokale kerk organiseert ze ook activiteiten. Op 20 juni verzorgt ze in Nederland voor A Rocha een workshop "[Ontdek de Schepping](#)" in de hervormde gemeente in Beekbergen.

1. Grijp het nieuws aan voor een eerlijk gesprek

Crofton: „Overstromingen in Limburg, bosbranden in Australië of smeltend ijs op de Noordpool. Het zijn onderwerpen waar kinderen mee kunnen worstelen. Ze bieden aanknopingspunten voor een gesprek. Bij ons thuis is de regel: als je iets dwars zit, mag je altijd praten. Welk tijdstip van de dag het ook is. Luister naar je kind en neem het serieus. Kijk naar de feiten en de gevolgen van een klimaatramp. Zorg dat je zelf goed op de hoogte bent. En gebruik betrouwbare bronnen. Leg uit hoe het klimaat verandert en waardoor dat komt. Namelijk dat wij mensen steeds

meer broeikasgassen –zoals CO₂– uitstoten. Die houden zonnewarmte vast in de atmosfeer. Hierdoor raakt het klimaat ontregeld.

Niet alles is even geschikt om over door te praten. Een ingewikkeld klimaatrapport bijvoorbeeld voert te ver. Maar doorpraten naar aanleiding van een natuurdocumentaire van de Britse bioloog David Attenborough kan weer wel heel goed. Je ziet de ijskappen smelten en walrussen van de rotsen afstorten.

Moet een kind alles weten? Nee, je hoeft kinderen niet bang te maken. Maar je moet wel eerlijk zijn. Als je de feiten verdraait of verzacht en ze ontdekken dat, dan is het vertrouwen weg. Leg altijd de link met wat je er zelf aan kunt doen. Dat geeft een kind rust.

De toon en de inhoud tijdens het gesprek kun je aanpassen aan de leeftijd en het kind. Voor kinderen van 4 tot 7 jaar kun je er een prentenboek bij pakken. Zoals De klimaatjesserie of "Greta en de reuzen". Voor oudere kinderen is er mijn boek "Het geheime dagboek van eco-girl Christi". Een middelbarescholier kun je gerust "Het klimaatboek" van Greta Thunberg laten lezen. Of gewoon de krant."

2. Praat over de Bijbelse context en hoop voor de schepping

„Als je over de klimaatcrisis praat, betrek dan ook de Bijbel erbij. We kunnen veel doen om klimaatverandering tegen te gaan en God wil dat we dat doen. God maakte de aarde, de aarde is van Hem. Lees Psalm 24. Hij wil dat wij ervoor zorgen.

Een mooi Bijbelgedeelte om samen te lezen is Romeinen 8. De schepping kreunt en lijdt, maar ziet ondertussen reikhalzend uit naar de verlossing. Wij kunnen de aarde uiteindelijk niet in ons eentje redden. Alleen Jezus zal alles helemaal goed maken. Ondertussen mogen we wel samenwerken aan Zijn nieuwe koninkrijk. Dat is een hoopvolle boodschap."

3. Laat zien: er is ook nu hoop en inspiratie

„Bekijk en bespreek inspirerende YouTubekanalen zoals ”Mossy Earth”. Dat gaat over natuurherstel en onze tienerzoons zijn er wild van. Of een initiatief als ecosia.org, daarmee browse je klimaatneutraal op internet en draag je bij aan het planten van bomen.

Je kunt ook hoop halen uit inspirerende figuren uit het verleden. Neem William Wilberforce, een Engelse christelijke politicus die een belangrijke rol speelde bij de afschaffing van de slavernij. Mensen kunnen met Gods hulp grote veranderingen bewerkstelligen. Als Wilberforce dat toen kon, kunnen wij dat nu ook. Zeker in een tijd waarbij mensen eenvoudig te mobiliseren zijn via het internet.

Een ander voorbeeld: benoem het gat in de ozonlaag. Dat is kleiner geworden dankzij concrete actie, door schadelijke drijfgassen in spuitbussen uit te bannen.”

4. Ga naar buiten en ervaar de schepping

„Praat niet alleen over de klimaatcrisis, doe er thuis ook wat aan. Het gaat niet alleen om woorden, maar ook om daden. Jezus leerde dat de barmhartige Samaritaan niet aan de ellende voorbij liep, maar stopte en z’n handen uit de mouwen stak.

In actie komen begint met vaak de natuur ingaan. Maak vuurtjes, rooster marshmallows, slaap onder de sterren, ga op trektocht, doe een slootjes-expeditie. Proef de schepping. Wees onder de indruk van de natuur en creëer verwondering. Alleen zo ontdek je Gods vingerafdrukken om je heen. Doordat ik veel de natuur inga, valt het me op dat er minder gierzwaluwen zijn dan tien jaar geleden. Dat spoort mij aan om voor de schepping te vechten.”

5. Wees vrijgevig

„We kunnen erg vastzitten aan ons geld. Maar van hebzucht word je niet vrolijk. Geld voor jezelf houden betekent veel consumeren, veel spullen kopen, veel reizen. Dat schaadt de schepping. Ondertussen wil God juist dat we vrijgevig zijn en niet op ons geld vertrouwen.

Wij gaven onze kinderen toen ze jonger waren elk drie potjes. Met daarop de tekst: geven, groeien –oftewel sparen– en gebruiken. Het kunnen overigens gewoon versierde jampotjes zijn. Als je hierover doorpraat met de kinderen, merk je dat gebruiken minder belangrijk wordt. Twee keer per jaar lieten we hen kiezen wat ze met het geld uit het potje ”geven” gingen doen. Hadden ze 40 pond? Dan konden ze vier bomen planten in Kenia. Met 60 pond mochten ze een toiletgebouwtje in India of Bolivia sponsoren, via Tearfund en ”Toilet Twinning”. De foto’s van de gesponsorde toiletten hangen nu nog in onze eigen badkamer. Dat is leuk en tastbaar.”

6. Begin klein en wees concreet

„Het klimaatprobleem is een grote uitdaging. Het beste knip je een groot ding in kleine stukjes om zo iets concreets te kunnen doen. Als je een marathon wilt rennen, begin je ook eerst met het oefenen van een paar kilometer hardlopen. Nieuwe gewoontes leer je door kleine dingen aan te passen. Breng dit in de supermarkt in de praktijk. Wij geven de kinderen vaak een kleine opdracht. Bijvoorbeeld: zoek biologische bananen, of koekjes en pindakaas gemaakt zonder palmolie, of een slaafvrije chocoladereep. Onze zoons van 16 en 14 doen nog steeds mee.

Het is goed om creatief te blijven bij de kleine stapjes die je zet. Creativiteit gebruiken stimuleert en inspireert. Schrijf, teken, bouw, schilder. Laat kinderen ook veel spelen met spullen uit de schepping: stenen, schelpen, veren, bladeren. Je kunt ook samen een natuurvijver of een insectenhotel bouwen in de tuin.”

7. Laat kinderen meedenken en meebeslissen

„Kinderen leer je zelfstandig te worden door ze te laten meedenken en meebeslissen. Dat kun je ook doen met beslissingen rond duurzaamheid. Bespreek hoe jullie thuis omgaan met nieuwe kleren en spullen. Vervang je alleen iets als het versleten is? Hoe let je erop dat iets verantwoord –fair trade– gemaakt is?

Of stel wekelijks een klimaatvriendelijk menu op. Onderzoek wat mogelijke gezonde ingrediënten zijn. Kun je lokaal kopen? Hoe ga je om met plastic

verpakkingen? Of laat de kinderen als detectives –met notitieboek en camera– het huis doorlopen om te kijken hoe je energiezuiniger kunt leven. En laat de kinderen bedenken hoe je als gezin vaker de auto kunt laten staan en vraag ze te berekenen hoeveel energie het kost om op je vakantiebestemming te komen.”

8. Bouw nieuwe routines op

„Als je duurzame keuzes wilt maken, laat die dan niet afhangen van spontane ingevingen, want dan strandt het schip snel. Je moet planmatig te werk gaan om duurzame keuzes te laten bekliven. Onze levens staan bol van de routines. We kleden ons aan, poetsen een paar keer dag onze tanden en komen onze afspraken na. Deze gewoontes hebben we ons aangewend. Zo kun je ook stap voor stap gewoontes introduceren die het klimaat ten goede komen. En waarom zou je niet een paar onduurzame routines veranderen? Maak een plan en hang het op. Nogmaals, begin klein. Doe niet in één keer alle vlees de deur uit, maar koop wat vaker vegavlees of eet minder vlees en dan wel biologisch en lokaal vlees.

Belangrijk: vier jullie vooruitgang. Bouw samen iets moois van Lego door elke keer als je iets voor de schepping of het klimaat doet een steentje toe te voegen. Zo draagt iedereen z'n steentje bij en bouw je mee aan Gods koninkrijk. Bak iets lekkers voor elke twintig steentjes.”

9. Doe het samen

„Verduurzaam samen met andere natuurliefhebbers en christenen. Sluit je aan bij de christelijke natuurorganisatie A Rocha Nederland.

Organiseer iets voor je kerk. Zo stippel ik zelf soms een buitenspeurtocht uit voor kinderen in onze kerk. Ik laat ze dan naar vogels speuren of de namen van bomen opzoeken.

Ook kun je aan de slag met je klas. Er is een gratis lespakket voor scholen over natuur, klimaat en geloof via lespakketchristi.nl.”

10. Bid

„Zonder gebed zou ik soms de hoop verliezen. Het gebed samen met je kinderen is heel waardevol. Wij gebruiken zelf een gebedskalender van Tearfund. Daarbij komt bijna elke week het klimaat aan de orde. Bid voor het klimaat, de schepping en de naaste. Er zijn medemensen die nu al ernstig lijden onder klimaatverandering. Bid ook voor de overheid en anderen die misschien weinig voor het klimaat doen. Bid voor hoop, moed, doorzettingsvermogen en liefde. Dan zal God je helpen en zegenen.”